

Utlåtande 2009: RVII (Dnr 325-3051/2008)

Revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program

Förslag från socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program godkänns, *bilaga 2*.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att ansvara för programmets implementering och revidering.
3. Stockholms stads brottsförebyggande program (utl. 2006:146) beslutat av kommunfullmäktige den 12 juni 2006 upphör därmed att gälla.

Föredragande borgarrådet Ulf KristerSSon anför följande.

Ärendet

I enlighet med projektdirektiv för revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program, budgettext för 2007, inriktningsmål för 2007-2010, beskrivning av program som styrdokument i budget för 2009 samt Vision 2030 har socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden utarbetat ett förslag till reviderat brottsförebyggande program för staden.

Programmet anger att stadens övergripande mål med det brottsförebyggande arbetet är:

Att minska antalet brott och öka tryggheten.

Det brottsförebyggande arbetet ska präglas av en helhetssyn och integreras i alla förvaltningar och bolag. Stadens nämnder och bolag ska utifrån program-

mets övergripande mål, och med hänsyn till interna behov och prioriteringar utforma aktiviteter och formulera indikatorer för uppföljning inom sina respektive verksamhetsområden. Uppföljning av arbetet ska göras årligen inom ramen för stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS).

Kunskapsbaserade arbetssätt och samverkan med relevanta aktörer säkerställer att det brottsförebyggande arbetet utvecklas och är verksamt.

Vid konstaterade och dokumenterade problem med brottslighet ska följande fem grupper av aktiviteter tas under övervägande:

1. Stärka formell och informell social kontroll
2. Minska brottsbenägenheten
3. Försvara genomförandet av brott
4. Lindra brottens skadeverkningar
5. Minska obefogad rädsla för brott

Exempel på aktiviteter i varje grupp ges i programmet. Exempelen är aktiviteter som stadens olika verksamheter kan utföra, initiera eller stödja. Gemensamt för dem är att det oftast krävs samverkan mellan flera verksamheter såväl inom som utanför staden. Valet av aktivitet för enskilda nämnder och bolag beror på problemens karaktär och nivå som ska finnas dokumenterad. Valet ska också stödja sig på tillgänglig kunskap om effektiva metoder.

Varje nämnd och styrelse ansvarar för att ta fram aktiviteter och indikatorer för sitt brottsförebyggande arbete. I programmet anges övergripande indikatorer med inriktning på anmälda brott i ett antal kategorier, självrapporterad utsatthet för brott och upplevd trygghet från stadens trygghetsmätning, till socialtjänsten inkomna ärenden om unga lagöverträdare samt uppgifter från Stockholmsenkäten. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att dessa indikatorer följs upp och att återrapportering till relevanta aktörer sker.

Stockholms stads brottsförebyggande program gäller fr.o.m. beslut i kommunfullmäktige t.o.m. år 2012. Under år 2012 ska programmet revideras.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för programmets implementering och revidering.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, Stockholms Stadshus AB, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd och Polismyndigheten i Stockholms län. Inget svar har inkommit från Östermalms stadsdelsnämnd och trafikkontoret har inkommit med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens förslag till brottsförebyggande program för staden skapar goda förutsättningar för nämnders och bolags långsiktiga arbete.

Utbildningsnämnden anser att ett brottsförebyggande program för staden ger nödvändig långsiktighet i det förebyggande arbetet. Det lokala och centrala brottsförebyggande arbetet kompletterar varandra. Den övergripande samordningen av det generella brottsförebyggande arbetet bidrar till bättre förutsättningar för det lokala arbetet.

Trafikkontoret ser överlag mycket positivt på den revidering av stadens brottsförebyggande program som föreslås. Ett tydligt och stadsövergripande brottsförebyggande program, där stadens samtliga nämnder och styrelser samlas kring målet att minska antalet brott och öka tryggheten samt redovisar aktiviteter och indikatorer för måluppfyllelse, ger goda förutsättningar för ett mer sammanhållande och långsiktigt brottsförebyggande arbete i staden.

Stockholms Stadshus AB anser att förslaget om Brottsförebyggande program är i linje med stadens bolags intentioner att verka för kommunfullmäktiges inriktningsmål som anger att ”Stockholm ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boenden, företagande och besök”.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd är positiv till det reviderade brottsförebyggande programmet för Stockholms stad och anser att det är väl genomarbetat och ändamålsenligt.

Farsta stadsdelsnämnd anser att det reviderade brottsförebyggande programmet är tydligt, dock saknas gruppen äldre.

Polismyndigheten i Stockholms län anser att det brottsförebyggande programmet för staden är ambitiöst och överensstämmer i valda delar med de inriktningar som polisen har. Chefssamråden ser vi som mycket viktiga forum för gemensamma överenskommelser mellan polis, kommun, åklagare med flera. Kopplingen till lokala brå är relevant.

Mina synpunkter

Stockholm ska vara en ren, vacker och trygg stad och det förslag till brottsförebyggande program som finns skapar goda förutsättningar för detta. Alla nämnder och bolag ansvarar själva för att ta fram aktiviteter och indikatorer för sitt brottsförebyggande arbete. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden kommer att fortsätta ha det samordnande och övergripande ansvaret för bland annat det brottsförebyggande arbetet i staden. Lokala brottsförebyggande råd finns i alla stadsdelsnämndsområden och kompetensen och engagemanget i frågorna är högt.

Samarbete kan inte betonas nog i arbetet med trygghetsfrågor. Behovet av samarbete mellan stadens nämnders och bolags olika verksamhetsområden och samverkan med polis, socialtjänst, skola och det civila samhället för ett effektivt och framgångsrikt brottsförebyggande arbete är stort. Som underlag för stora delar av det trygghetsarbete som sker i staden är de återkommande trygghetsmätningarna.

En viktig del i det trygghetsskapande arbetet är belysning samt att synliggöra städning och klottersanering. Trafikkontoret har intensifierat städningsarbetet bl.a. i form av patrullerande vårdar på stadens gator och torg. Patrullstädningen byggs upp i samarbete med socialtjänsten och stadens jobbtorg och vårdarna rekryteras lokalt. Detta arbete fortsätter och kompletteras vidare med ytterligare investeringar i ny parkbelysning.

Trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder i det offentliga rummet är väldigt betydelsefulla. Fortsatt utveckling och ökad kunskap behövs angående sambandet mellan den fysiska miljön och det sociala livet. Detta behöver vara ännu mer prioriterat när det gäller planering och utformning av miljön vid bygglov.

Även skolan och miljön i skolan har en viktig roll för att påverka attityder till brott och våld.

Insatser för att stödja och hjälpa barn, ungdomar och brottsoffer pekas ut som prioriterade i programmet. Jag vill dock poängtera att det inte innebär att andra målgrupper undantas från det brottsförebyggande arbetet. Det är, såsom flera remissinstanser påpekar, särskilt angeläget för nämnder och bolag med målgruppen äldre personer och personer som har funktionsnedsättningar att prioritera dessa i det brottsförebyggande arbetet.

De lokala brottsförebyggande programmen som skapas av varje nämnd och bolag måste tydliggöra alla målgruppers behov. Detta gäller såväl unga och brottsoffer som äldre och funktionshindrade, för allas ökade trygghet i staden.

Det brottsförebyggande programmet kompletteras även med målgrupperna äldre samt funktionshindrade.

Justeringar av indikatorerna kommer att ske i enlighet med beslut i budget för 2010 med inriktning för 2011 och 2012.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Stockholms stads brottsförebyggande program

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Roger Mogert* (s) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut godkänns.
2. Uppdra åt kommunstyrelsen att verka för en satsning på trygghet för stockholmarna enligt nedanstående.
3. Därutöver anføres följande.

Vi anser att förslaget till reviderat brottsförebyggande program är bra men vill påminna om att det behövs mer än ett brottsförebyggande program för att skapa en trygg och säker stad. Den stora utmaningen för att motverka brott är att få bukt med segregationen och att utjämna orättvisorna i staden.

Vi tror att den långsiktigt bästa brottsbekämpningen är att minska de sociala klyftorna, se till att barn och unga får en trygg uppväxt med en meningsfull fritid och att alla vuxna kan få ett arbete. Utanförskap kan föda frustration och ilska som ibland tar utlopp i våld eller andra kriminella handlingar. En framgångsrik brottsbekämpning förutsätter att kriminaliteten förebyggs genom till exempel tillräckliga resurser till förskola, skola, fritidsverksamhet, fältassistenter, sommarjobb till unga och drogförebyggande arbete. Vi måste avsätta resurser till tidiga och förebyggande insatser.

Enligt BRÅ står de cirka 5 procent mest högaktiva brottslingarna i Sverige för cirka 50 procent av den samlade brottsligheten. Därför är det också av största vikt att begränsa nyrekryteringen genom att så tidigt som möjligt uppmärksamma signaler hos barn och i deras familjeförhållanden, som förebådar ökad risk för en allvarlig och långvarig kriminell utveckling. I arbetet med att tidigt förebygga kriminell utveckling är mödravården, barnavården, barnomsorgen, barn- och ungdomspsykiatri (BUP), skolan och socialtjänsten centrala instanser.

Socialdemokraterna är ett parti som vill agera kraftfullt mot orsakerna till brott. Stockholm ska genomsyras av trygghet för alla. Krafttag måste tas för ökade trygghetssatsningar och vi kan aldrig acceptera det meningslösa ungdomsvåldet och den utbredda otryggheten.

Utöver ett brottsförebyggande program vill vi genomföra följande för att motverka brott och öka tryggheten för stadens invånare:

1. Fler poliser Stockholm behöver fler poliser. De kraftiga underskotten hos polisen i Stockholms län är ett hot mot de socialdemokratiska ambitionerna om fler poliser för ett tryggare Stockholm. Därför behöver ökade resurser skjutas till.

2. Synligare polis För att skapa ett tryggt Stockholm för alla behöver polisen bli mer synlig och tillgänglig. Fler poliser behövs i yttre tjänst för att kunna arbeta mer brottspreventivt både i innerstad och ytterstad.

3. Brottsförebyggande samarbete Socialdemokraterna tror på att trygghetssäkrande arbete är en fråga för hela samhället. Det är inte bara skola och socialtjänst som har en viktig roll utan även exempelvis frivilligorganisationer och idrottsföreningar kan

göra mycket för att motverka orsakerna till brott. Arbetet mot brottslighet måste samordnas mellan alla berörda instanser.

4. Brottsförebyggande råd och lokal brottsstatistik Det brottspreventiva arbetet lokalt måste stärkas genom det lokala brottsförebyggande rådet. Dessutom skulle vi önska att alla stadsdelar varje vecka, i samarbete med polisen, kunde publicera statistik över vilka brott som begås i stadsdelen. Det kan vara ett sätt att tidigt se negativa förändringar i en stadsdel för att kunna vidta åtgärder. Det ger också berörda medborgare en möjlighet till ökad uppmärksamhet samtidigt som polisen får möjlighet till kommunikation och att synliggöra sitt arbete.

5. Brottsförebyggande investeringar Många av delar av Stockholm uppfattas idag som otrygga. Vi vill se över utemiljön i hela Stockholmsområdet och genomföra nödvändiga investeringar i trygghet såsom gatubelysning, ombyggda gångtunnlar och upplysta gång- och cykelvägar. En hjälp kan vara att genomföra trygghetsvandringar i otrygga områden.

6. Återfallsprevention För att minska totalbrottsligheten måste kraftfulla åtgärder vidtas för att förhindra återfall i brott. Vi vill se utvecklade program för föräldrastöd, medling och drogavvänjning.

7. Specialinsatser för ökad trygghet i skolan Skolornas arbete mot mobbing och kränkande behandling måste ges ökad prioritet. Specialpedagoger behövs för att stödja ungdomar med svaga studieresultat för att undvika skolk, mobbing och kriminalitet. Att lärartätheten minskar och Stockholms skolor får sämre resurser är inget som motverkar brott, tvärtom!

Reservation anfördes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta följande

1. Delvis instämma i föredragande borgarrådets förslag.
2. Programmet kompletteras med en nollvision mot oseriösa företag som driver verksamhet med kommunal finansiering eller som har kommunala tillstånd.
3. Därutöver vill vi framföra följande.

Vi tillstyrker förslaget till reviderat brottsförebyggande program men vill samtidigt framhålla att det inte räcker med att anta program för att skapa trygghet och motverka brott. Det krävs också tillräckliga resurser och en klar målsättning om att kraftigt utjämna de stora orättvisor i uppväxtvillkor, levnadsförhållanden och utsatthet för brott som finns i vår stad.

Kriminaliteten i olika delar av staden har olika ansikten, bakgrund och konsekvenser, och måste därför bekämpas med olika metoder. Den ekonomiska brottsligheten som knappt omnämns i programmet undandrar samhället stora skatteinkomster och minskar tryggheten för stockholmarna. Det leder i sin tur till att staden får mindre resurser till att förebygga sociala orättvisor, ungdomsbrott samt brott mot äldre, funktionsnedsatta och kvinnor. Staden bör ha en nollvision mot oseriösa företag som driver

verksamhet med skattepengar eller som för sin verksamhet är beroende av kommunala tillstånd. Programmet bör i dessa delar kompletteras med uppföljningsbara indikatorer.

För att öka den sociala tryggheten i staden måste vi satsa på förskolan, skolan, fritiden och socialtjänsten. Den sociala barnvården måste byggas ut och inriktas på tidiga insatser. Samverkan mellan myndigheter och med ideella organisationer är avgörande. Barn och unga i riskzonen för kriminalitet måste upptäckas tidigare än idag och mötas av snabba professionella och individuellt inriktade insatser. Kriminella ungdomar måste få intensiva beprövade insatser för att sluta med brott och kunna leva ett socialt accepterat liv.

Det är viktigt att elever i skolan får möjlighet att utveckla sin sociala och emotionella förmåga, vilket bidrar till att skapa ett bra klimat på skolan och minska mobbing, droger och skolvåld. Tyvärr har den moderatstyrda majoriteten tagit bort livskunskapen som var ett brottsförebyggande program, utan att säkra likvärdiga möjligheter för eleverna att få stöd.

Tryggheten för äldre och för personer med funktionsnedsättning liksom kvinnofriden måste värnas betydligt bättre än idag. Även till det krävs resurser och politisk vilja. Vi måste skapa goda boendemiljöer i alla delar av staden och uppmuntra möten över generationsgränser. Diskriminering, främlingsfientlighet, nynazism och rasism måste bekämpas varhelst det uppstår. Hatbrotten är en varböld i samhället som måste bekämpas med alla krafter.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Under mandatperioden har vi sett stora nedskärningar inom socialtjänstens verksamheter ute i stadsdelarna samt minskade resurser till skola och förskola. För att förebygga brott behövs tillräckliga satsningar på barn och unga. Förskolan och skolan måste få större resurser, liksom socialtjänstens förebyggande arbetet ute i stadsdelarna och det behövs fler träffpunkter för unga. Dessutom måste arbetet mot diskriminering, som är viktigt för att förebygga ojämlika livsvillkor och brottslighet, prioriteras upp.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program godkänns, *bilaga 2*.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att ansvara för programmets implementering och revidering.

3. Stockholms stads brottsförebyggande program (utl. 2006:146) beslutat av kommunfullmäktige den 12 juni 2006 upphör därmed att gälla.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulf Kristersson

Ylva Tengblad

ÄRENDET

I enlighet med projektdirektiv för revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program, budgettext för 2007, inriktningsmål för 2007-2010, beskrivning av program som styrdokument i budget för 2009 samt Vision 2030 har socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden utarbetat ett förslag till reviderat brottsförebyggande program för staden.

Programmet anger att stadens övergripande mål med det brottsförebyggande arbetet är:

Att minska antalet brott och öka tryggheten.

Det brottsförebyggande arbetet ska präglas av en helhetssyn och integreras i alla förvaltningar och bolag. Stadens nämnder och bolag ska utifrån programets övergripande mål, och med hänsyn till interna behov och prioriteringar utforma aktiviteter och formulera indikatorer för uppföljning inom sina respektive verksamhetsområden. Uppföljning av arbetet ska göras årligen inom ramen för stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS).

Kunskapsbaserade arbetssätt och samverkan med relevanta aktörer säkerställer att det brottsförebyggande arbetet utvecklas och är verksamt.

Vid konstaterade och dokumenterade problem med brottslighet ska följande fem grupper av aktiviteter tas under övervägande:

1. Stärka formell och informell social kontroll
2. Minska brottsbenägenheten
3. Försvåra genomförandet av brott
4. Lindra brottens skadeverkningar
5. Minska obefogad rädsla för brott

Exempel på aktiviteter i varje grupp ges i programmet. Exempelen är aktiviteter som stadens olika verksamheter kan utföra, initiera eller stödja. Gemensamt för dem är att det oftast krävs samverkan mellan flera verksamheter såväl inom som utanför staden. Valet av aktivitet för enskilda nämnder och bolag beror på problemens karaktär och nivå som ska finnas dokumenterad. Valet ska också stödja sig på tillgänglig kunskap om effektiva metoder.

Varje nämnd och styrelse ansvarar för att ta fram aktiviteter och indikatorer för sitt brottsförebyggande arbete. I programmet anges övergripande indikatorer med inriktning på anmälda brott i ett antal kategorier, självrapporterad utsatthet för brott och upplevd trygghet från stadens trygghetsmätning, till socialtjänsten inkomna ärenden om unga lagöverträdare samt uppgifter från Stockholmsenkäten. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att dessa indikatorer följs upp och återrapportering till relevanta aktörer.

Stockholms stads brottsförebyggande program gäller fr.o.m. beslut i kommunfullmäktige t.o.m. år 2012. Under år 2012 ska programmet revideras.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för programmets implementering och revidering.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 december 2008 att för egen del godkänna revideringen av Stockholms stads brottsförebyggande program.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Rågsjö (v) och Abdo Goriya m.fl. (s), *bilaga 1*.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Det lokala brottsförebyggande arbetet i Stockholm har i likhet med övrigt förebyggande arbete utvecklats starkt under 2000-talet. Det finns nu lokala brottsförebyggande råd i alla stadsdelsnämnder, kompetensen på området har ökat och engagemanget är större än någonsin. Trots detta finns det behov att ge arbetet den stadga och kontinuitet som behövs för ett långsiktigt förebyggande arbete. Det brottsförebyggande arbetet - som ofta varit beroende av statliga bidrag, enskilda individers engagemang och präglats av "projektorganisation" - behöver ges en tydligare plattform och prioritet.

Ett tydligt stadsövergripande brottsförebyggande program som ges möjlighet att verka genom stadens integrerade ledningssystem är en mycket bra början på en integrering av det brottsförebyggande arbetet i stadens förvaltningar och bolag. Det är också en utmaning för systemet p.g.a. arbetets tvärsektoriella karaktär.

Stockholms stads brottsförebyggande program kan ge arbetet nödvändig långsiktighet som är så viktig i det förebyggande arbetet. Enligt förvaltningens mening kompletterar det lokala och centrala arbetet varandra och det finns starka beröringspunkter med annat förebyggande arbete i staden där samordningsvinster kan göras. Programmet inriktning kompletterar också väl intentionerna i två andra program som socialtjänstförvaltningen tagit fram: Stockholms stads program för kvinnofrid och Stockholms tobaks-, alkohol och narkotikapolitiska program.

Detta bidrar till att skapa bättre förutsättningar för det lokala arbetet och att få till stånd en övergripande samordning av det generella brottsförebyggande arbetet för Stockholms stad. Därmed bör också en ökad likvärdighet i arbetet uppnås.

Förvaltningen hänvisar i övrigt till bilagda förslag om ett brottsförebyggande program för Stockholms stad.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, Stockholms Stadshus AB, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd och Polismyndigheten i Stockholms län. Inget svar har inkommit från Östermalms stadsdelsnämnd och trafikkontoret har inkommit med ett kontorsyttrande.

<i>Innehållsförteckning</i>	<i>Sid</i>
Stadsledningskontoret	11
Utbildningsnämnden	12
Trafik- och renhållningsnämnden	13
Stockholms Stadshus AB	16
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	18
Farsta stadsdelsnämnd	19
Polismyndigheten i Stockholms län	20

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 april 2009 har i huvudsak följande lydelse.

I vision 2030 om ett Stockholm i världsklass ingår att skapa trygghet, såväl i utemiljön som i hemmen. Tryggheten ska ingå i stadsplaneringen och ingen ska känna sig otrygg på gator och torg. I stadens budget för 2009 med inriktning för 2010 och 2011 har målet om att Stockholms ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad lagts fast.

Stadsledningskontoret anser att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens förslag till brottsförebyggande program för staden skapar goda förutsättningar för nämnders och bolags långsiktiga arbete. Den övergripande samordningen syftar till att få ett likvärdigt och kompetensutvecklande arbete.

Det brottsförebyggande arbetet har utvecklats under 2000-talet. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har det samordnande och övergripande ansvaret för bland annat det brottsförebyggande arbetet i staden. Nämnden handhar även stadens centrala brottsförebyggande råd. Lokala brottsförebyggande råd finns i alla stadsdelsnämndsområden och kompetensen och engagemanget i frågorna har ökat. I programmet föreslås att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för stöd till de lokala brottsförebyggande råden och fackförvaltningar. Kommunstyrelsen ska genom stadsledningskontoret ansvara för det centrala brottsförebyggande rådet.

Stadsledningskontoret vill liksom socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden betona vikten av samarbete mellan stadens nämnders och bolags olika verksamhetsområden

och samverkan med polis, socialtjänst, skola och det civila samhället för ett effektivt och framgångsrikt brottsförebyggande arbete. Resultatet från de återkommande trygghetsmätningarna som genomförs i hela staden ingår som underlag i trygghetsarbetet.

I programmet anges att i valet om vilken målgrupp som ska prioriteras är det i första hand insatser för att stödja och hjälpa barn, ungdomar och brottsoffer som ska väljas. Stadsledningskontoret vill framhålla att det inte innebär att andra målgrupper undantas från det brottsförebyggande arbetet. Till exempel är det särskilt angeläget för nämnder och bolag med målgruppen äldre personer och personer som har funktionsnedsättningar att prioritera dessa i det brottsförebyggande arbetet.

I det offentliga rummet är trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder viktiga. Kunskapen om sambandet mellan den fysiska gestaltningen och det sociala livet behöver utvecklas i planering och utformning av miljön vid bygglov, investeringar, drift och underhåll. Skolan och förskolan har även en viktig roll för att påverka attityder till brott och våld.

Det brottsförebyggande programmet ska vara integrerat i stadens lednings- och styrsystem. Stadsledningskontoret tillstyrker programmets förslag på aktiviteter som nämnder och bolag kan utföra, initiera eller stödja. Även programmets indikatorer/nyckeltal ger goda möjligheter för att följa upp det brottsförebyggande arbetet.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att fastställa Stockholms stads brottsförebyggande program.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 april 2009 att godkänna förvaltningens förslag till beslut.

Reservation anfördes av Roger Mogert m.fl. (s), Per Olsson (mp) och Susanna Brolin (v), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 mars 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Ett brottsförebyggande program för staden ger nödvändig långsiktighet i det förebyggande arbetet. Det lokala och centrala brottsförebyggande arbetet kompletterar varandra. Den övergripande samordningen av det generella brottsförebyggande arbetet bidrar till bättre förutsättningar för det lokala arbetet.

Samverkan

Programmet föreslår inga förändringar i de olika samverkansnivåerna, det vill säga centrala brottsförebyggande rådet, chefssamråd och lokala brottsförebyggande råd. I de lokala brottsförebyggande råden ingår också skolorna inom respektive stadsdelsnämnd.

Utbildningsförvaltningen beklagar att förvaltningen inte varit representerad i den styrgrupp eller i den referensgrupp som följt arbetet med att revidera det brottsförebyggande programmet. I förslaget finns oklarheter när det gäller skolornas deltagande. Detta bör klargöras i de samverkansöverenskommelser som enligt kommunfullmäktiges budget 2009 ska tecknas mellan stadsdelsnämndernas verksamheter och utbildningsnämnden.

Programmet är inte helt tydligt när det gäller kopplingen mellan lokala brottsförebyggande råd och lokala arbetsgrupper. Frågan är om det är två olika grupper eller om lokala arbetsgrupper vid behov skapas inom de brottsförebyggande råden.

I programmet sägs att stadsdels- och fackförvaltningarna bör ha en utsedd brottsförebyggande samordnare som är nära knuten till förvaltningsledningen och vara kontaktperson för samverkande aktörer. Utbildningsförvaltningen anser att detta är sett ur ett stadsdelsförvaltningsperspektiv. Att ha en utsedd brottsförebyggande samordnare är ett gott exempel, men ett program ska inte styra/ställa krav på en sådan funktion. För utbildningsförvaltningens del finns de samverkande aktörerna i 14 stadsdelsförvaltningar förutom andra externa aktörer.

Samordnande funktioner finns genom förvaltningens ledamöter i chefssamråden samt genom den samverkan som nu byggs upp mellan förvaltningen (grundskolechefen svarar för detta) och chefer för förskola och individ- och familjeomsorgen.

Förvaltningen instämmer i att styrningen av det brottsförebyggande arbete som sker i samverkansform ska vara tydligt när det gäller ansvar, mandat, beslutsrätt och avsatta resurser.

Mot bakgrund av utbildningsnämndens verksamhetsområde och storlek behöver utbildningsförvaltningen vara representerad i det centrala brottsförebyggande rådet.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafikkontorets kontorsyttrande daterat den 8 juli 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret ser överlag mycket positivt på den revidering av stadens brottsförebyggande program som föreslås. Ett tydligt och stadsövergripande brottsförebyggande program, där stadens samtliga nämnder och styrelser samlas kring målet att minska antalet brott och öka tryggheten, samt redovisar aktiviteter och indikatorer för måluppfyllelse, ger goda förutsättningar för ett mer sammanhållande och långsiktigt brottsförebyggande arbete i staden. Det är dock viktigt att framhålla att de resurser och de uppdrag som anges i stadens årliga budgetar utgör förutsättningen för varje enskild nämnds verksamhet och vilka prioriteringar inom olika verksamhetsområden som krävs.

I det brottsförebyggande programmet hänvisas till Stockholms stads övergripande inriktningsmål om att vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök, ett mål som också tydliggörs i Vision 2030.

Trafik- och renhållningsnämnden ansvarar för en rad verksamheter som sorterar under detta inriktningsmål, däribland renhållning, belysning, anläggande, skötsel och underhåll av gator, torg och konstbyggnader, klottersanering, att trafiksituationen fungerar och att lagar och bestämmelser i stadsmiljön följs. Samtliga dessa verksamhetsområden utgör en viktig bas för att staden och dess miljö ska upplevas som ren, snygg och trygg.

Trafik- och renhållningsnämnden har därför redan i dag ett starkt brottsförebyggande och trygghetsskapande fokus som präglar stora delar av verksamheten. Inom ramen för stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS), samt verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser tydliggörs detta i form av nämndmål, aktiviteter och indikatorer.

En snygg och trygg stadsmiljö

Utformning och skötsel av stadsmiljön utgör en viktig trygghetsskapande förutsättning. Vi vet att skräpiga och nedklottrade miljöer tenderar till att snabbt förfalla. De boende undviker dessa platser och näringsidkare är motvilliga att etablera sig i och kring dessa områden. En nedgången stadsmiljö formar därför snabbt ödsliga områden där brott och skadegörelse tenderar till att öka.

För att skapa trygga stadsmiljöer krävs ett samspel mellan olika aktörer och olika verksamhetsområden. Det gäller såväl de offentliga som privata aktörerna. Särskilt berörda är, utöver trafikkontoret, stadsdelsnämnderna som ansvarar för stadens parker och grönytor.

Trafik- och renhållningsnämnder har sedan 2007 ansvar för renhållningen på gator och torg. Sedan 2007 har extra resurser för att skapa en renare och tryggare stad tillförts trafik- och renhållningsnämnden. Frekvensen för renhållningen har därför ökat över hela staden. Ett successivt arbete med att byta ut och utöka antalet papperskorgar och rusta parkmöbler har påbörjats. Trafikkontoret söker också aktivt samarbete med andra aktörer, såväl privata som offentliga, för att forma stadsmiljöer där helheten uppfattas som trevlig och trygg. Detta görs inom ramen för så kallade Fokusområden, där samtliga aktörer bjuds in att aktivt samverka för ökad trivsel, men samverkan sker också i den löpande verksamheten med exempelvis belysningsprogram, klotterbekämpning, samt i olika drift- och investeringsprojekt.

En viktig del i det trygghetsskapande arbetet är att synliggöra städning i form av patrullerande vårdar på stadens gator och torg. Trafikkontoret har därför ett drygt 30-tal vårdar som patrullerar innerstaden, samt Kista. Patrullstädningen byggs upp i samarbete med socialtjänsten och stadens jobbtorg och vårdarna rekryteras lokalt. Trafikkontoret har som avsikt att utöka denna dagtidsförlagda patrullstädning och har därför ansökt om extra medel för att bygga upp patruller med Stockholmsvårdar inom ramen för Söderortsvisionen och Järvalyftet.

Snyggt och tryggt i en växande stad.

En utmaning inom ramen för det brottsförebyggande arbetet är den kraftiga exploatering som sker inom staden, där trygghetsaspekten riskerar att enbart koncentrera sig kring de olika projektens utformning. Stockholms stad har liksom andra stora aktörer i landet ett eftersatt underhållsbehov och en drift- och underhållsbudget som är begrän-

sad. Det är därför nödvändigt att den nyexploatering som sker i staden och de nya projekt som planeras inte överbelastar stadens drift- och underhållsbudget. I de fall det sker riskerar standarden och skötseln i dessa nya och attraktiva stadsmiljöer under kommande år successivt försämrats, vilket direkt motverkar stadens brottsförebyggande arbete. I stadens Vision 2030 bör därför en plan för såväl ökade investeringar som driften och underhållet i ett växande Stockholm arbetas fram.

Samverkan för att motverka klotter och annan skadegörelse.

Trafik- och renhållningsnämnden har i enlighet med budget ett samverkansansvar för bekämpning av klotter och annan skadegörelse och redan 2007 fattade Stockholms stads kommunfullmäktige beslut om en policy som innebär en nolltolerans i frågan. I budget och i policyn mot klotter och annan skadegörelse finns tydliga uppdrag som omfattar utbildningsinsatser, brottsförebyggande arbete, utökad och effektivare sanering och målinriktat arbete i samverkan med polis och socialtjänst.

Trafikkontoret har sedan 2008 byggt upp en enhet som enbart arbetar med klotterfrågan. Kontoret har genomfört utbildningsinsatser, arbetat fram ett omfattande pedagogiskt material om graffitikulturen och i samverkan med en stor mängd aktörer genomfört såväl preventiva som aktiva insatser i arbetet för att minska klotter och skadegörelse. Det senaste året har samarbetet med polisen intensifierats och effektiviserats. Det är fler som grips och åtalas för klotter och skadestånden som klottrare tilldöms är betydligt högre än tidigare. Detta ställer krav på de förvaltningar inom staden som ansvarar för brottsprevention. På samma sätt som trafikkontoret anpassat sin verksamhet och tagit fram tydliga mål och aktiviteter för att öka de brottsbekämpande insatserna mot barn och ungdomar som begår skadegörelse, bör staden ta fram tydliga program för att minska nyrekrytering av klottrare, vårda och hjälpa de aktiva klottrare som döms i allt större utsträckning, samt utbilda föräldrar och de anställda inom staden som kommer i kontakt med klottrare och andra aktörer inom graffitikulturen.

Trygghetsbelysning

Sedan 1999 har trafikkontoret bedrivit en aktiv belysningssatsning med syfte att skapa en trygg, säker och orienterbar miljö för alla under den mörka delen av dygnet. De senaste åren har investering i ny parkbelysning uppgått till cirka 10 mnkr per år och i verksamhetsplanen för 2009 har avsatts medel i samma utsträckning. Trafikkontoret har också ett samarbete med elbolaget Fortum för att belysa mörka och otrygga platser i stadsmiljön.

Belysningen är i sig inte brottsförebyggande, men tillsammans med en god gestaltad miljö hjälper den till att skapa en känsla av trygghet. Avgörande för trygghetskänslan är att miljön känns omhändertagen och mänsklig, ren, hel och fungerande. Behovet av utökade investeringsmedel för trygghetsskapande parkbelysning har aviserats i pågående arbete med förslag till flerårsbudget för 2010-2012.

Aktiviteter

Trafikkontoret anser överlag att de förslagna aktiviteterna som stadens olika verksamheter kan utföra, initiera, stödja eller underlätta är bra. Men förslaget om att skapa nya tjänster med dubbel roll, t.ex. cykelparkeringsvakter som samtidigt reparerar cyklar bedöms inte som möjlig då staden i dag inte har några parkeringsvakter kvar i egen

regi. Staden är huvudman för parkeringsövervakningen, men har lagt ut verksamheten på entreprenad. Detta innebär att det avtal som är ingånget med entreprenörerna strikt reglerar vilken typ av verksamhet som ska utföras och vilka mål som ska nås. Att lägga in ytterligare ansvarsområden i de befintliga avtalen är inte möjligt.

Trafikkontoret ser också svårigheter med att ha cykelparkeringsvakter då en cykel inte är knuten till en ägare på samma sätt som en bil, en cykel omfattas inte av den registreringsskyldighet som bilar gör.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s utlåtande daterat den 16 april 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Svenska Bostäder har ingenting att erinra (*bilaga 1*).

Familjebostäder skriver i sitt svar att i förslaget till reviderat brottsförebyggande program betonas vikten av att de brottsförebyggande insatserna skall vara beprövade och bygga på samverkan mellan olika aktörer. Detta är en bra grund att bygga ett långsiktigt brottsförebyggande arbete på. Inom ramen för de aktivitetsområden som finns i förslaget har allmännyttan och Familjebostäder goda möjligheter att bidra inom följande områden:

- Försvåra genomförandet av brott
- Minska obefogad rädsla för brott

Under 2009 planerar Familjebostäder att genomföra fastighetsförbättrande åtgärder för ca 250 mnkr. Merparten av dessa är fördelat till förortsstadsdelar. Åtgärderna syftar främst till att åstadkomma ökad attraktivitet och trygghet i ytterstaden. Det handlar bl.a. om trygghetsinventeringar, förbättrad belysning i gemensamma utrymmen och i områdena och "trygghetspaket" i källare.

När det gäller det lokala brottsförebyggande arbetet och ansvaret för att leda detta arbete saknas en tydlig skrivning om stadsdelsnämndernas ansvar. Det står t.ex. att varje stadsdelsnämnd ska ha en arbetsgrupp för samverkan mellan socialtjänst, skola och polis för arbete med barn och ungdom som riskerar att fara illa, men det står inte att varje stadsdelsnämnd ska ha ett lokalt brottsförebyggande råd och att stadsdelsnämnderna skall leda arbetet i dessa råd (*bilaga 2*).

Stockholms hem skriver i sitt svar att stadens bostadsbolag har genom en representant i styrgruppen för revideringen av Stockholms stads brottsförebyggande program kunnat följa och medverka till de ändringar i programmet som redovisas i det nya förslaget. Stockholms hem har därför inga synpunkter på förslaget och verkar redan i linje med de förslag som programmet lägger fram (*bilaga 3*).

Micasa Fastigheter skriver i sitt svar att mycket av det som nämns som aktiviteter under de fem angivna grupperna ryms inom socialtjänstförvaltningens och stadsdelsförvaltningarnas verksamhetsområden. Det finns inget beskrivet om det brottsförebyggande arbetet vad gäller exempelvis äldre. De äldre förutsätts ingå i begreppet med-

borgare. Brott mot äldre bör därför uppmärksammas särskilt i programmet. Vidare bör bostadsbolagen tillsammans med Micasa Fastigheter utarbeta ett gemensamt program och tillsätta en gemensam arbetsgrupp för att finna gemensamma lösningar för att minska bostadsinbrott. I det reviderade programmet är det oklart hur bostadsbolagen och Micasa Fastigheter ska ingå i stadsdelsförvaltningarnas brottsförebyggande råd. Detta bör förtydligas i programmet. Under de fem angivna grupperna finns aktiviteter som stadens olika verksamheter kan utföra, initiera, stödja eller underlätta. Några av dessa punkter berör Micasa Fastigheters verksamhetsområde men långt ifrån alla. Micasa Fastigheter har inget eget program för det brottsförebyggande arbetet. Däremot arbetar Micasa Fastigheter med ett brottsförebyggande arbete som avser öka tryggheten för hyresgästerna och nå stadens övergripande mål vad gäller det brottsförebyggande arbetet. Detta arbete följs upp årsvis via ILS. Vidare arbetar Micasa med att trygghetsinventera fastighetsbeståndet, förbättra nöjd kundindex och att öka tryggheten i fastigheterna genom bl a säkerhetsdörrar och nytt låssystem. Micasa Fastigheter har också som ett led i att öka säkerheten i fastigheterna utsett en säkerhetsansvarig samordnare i bolaget som har till uppgift att identifiera riskfaktorer och föreslå åtgärder. Samordnaren för säkerhetsarbetet deltar i ett nystartat projekt "Brott mot äldre" som avser att arbeta med att förebygga brott mot äldre omsorgstagare. Projektet samordnas av äldreförvaltningen (*bilaga 4*).

Stockholm Parkering tycker att det finns ett stort värde i att staden har tillgång till ett övergripande brottsförebyggande program som kan ge vägledning i de delar som berör olika förvaltningars och bolags verksamheter. Det är en fördel att redovisade mål och delmål inte är tvingande utan att man lokalt kan välja det som passar bäst med utgångspunkt från den verksamhet som bedrivs och till vad man hittills gjort för insatser. Det är också bra att programmet hålls aktuellt och revideras med jämna mellanrum. Bolaget har inget att erinra mot förslaget utan tillstyrker det i sin helhet.

För bolagets del har det brottsförebyggande arbetet sedan lång tid tillbaka varit en högt prioriterad del av verksamheten. Det är av yttersta vikt att bolagets kunder känner sig trygga och säkra när de befinner sig i parkeringsanläggningarna både för sin egen del och för sina bilar. För att uppnå detta arbetar bolaget med såväl upplevd säkerhet som med rent fysiska säkerhetsåtgärder och har under årens lopp byggt upp en god kompetens och kunskap inom detta område. Sedan flera år ingår Stockholm Parkering i en samarbetsgrupp med polisen och de större försäkringsbolagen. Enligt bolagets uppfattning bidrar redovisade åtgärder i bolagets remissvar, på ett påtagligt sätt till en förbättrad säkerhet av såväl personligt som materiellt slag. Angående uppföljningen av de aktiviteter som föreslagits i Stockholms stads brottsförebyggande program så föreslås det i remissen att de skall följas upp inom ramen för ILS. Detta sker i för bolaget tillämpliga delar redan idag (*bilaga 5*).

SISAB finner det angeläget med arbete i enlighet med stadens övergripande mål att minska antalet brott och öka tryggheten. Bolaget i egenskap av fastighetsägare utsätts årligen för omfattande skador på byggnader och mark. Mot denna bakgrund bedriver bolaget ett omfattande förebyggande arbete i frågan. *SISAB* finner det angeläget att det brottsförebyggande arbetet inom stadens verksamheter och bolag samordnas,

integreras och följs upp i enlighet med rubricerade förslag (*bilaga 6*).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen anser att förslaget om Brottsförebyggande program är i linje med stadens bolags intentioner att verka för kommunfullmäktiges inriktningsmål som anger att "Stockholms ska vara en attraktiv, trygg och växande stad för boenden företagande och besök".

Utifrån denna inriktning arbetar stadens bostadsbolag med trygghetsinventeringar i samarbete med polis och socialtjänsten i vissa områden samt förstärkt förvaltningsorganisation för att öka den sociala kontrollen och närvaron i områdena och därmed öka tryggheten. Detta sker inom projekten Järvalyftet och Söderortssatsningen. Båda dessa satsningar sker i nära samarbete med berörda stadsdelsförvaltningar och socialtjänsten.

Inom satsningen för Stimulans för Stockholm, som antogs av kommunfullmäktige den 30 mars 2009 satsar bostadsbolagen bl.a. på installation av nya låssystem och uppdatering av befintliga passagesystem, utbyte av dörrar och garageportar, installation av närvarobelysning samt ombyggnad av källare/vind för bättre egendomsskydd.

Även Stockholm Parkering genomför trygghetsåtgärder i sina parkeringsanläggningar med ökad belysning, annan färgsättning samt passersystem m.m. vilka utmynnar i en Q-märkning av anläggningarna.

SISAB har under de senaste åren installerat rörelsedetektorer och kameror i ett stort antal skolor som brottsförebyggande- och trygghetsåtgärder samt ökat bevakningen. Detta har bl.a. medfört minskad skadegörelse.

Redan idag redovisar bolagen vissa indikatorer i ILS, som överensstämmer med intentionerna i det brottsförebyggande programmet. Som exempel kan nämnas Trygghetsindex (Stockholmshem, Familjebostäder), ökning av antal Q-märkta parkeringsanläggningar (Stockholm Parkering) m.fl.

Sammantaget tillstyrker koncernledningen programförslaget och uppmanar bolagen att där så är motiverat utarbeta indikatorer för att följa upp det brottsförebyggande arbetet.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 april 2009 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Birgitta Wahlman m fl (m), Berit Kruse m fl (s), Helen Jäderlund Eckardt (fp), Leif Larsson (v) och Tomas Melin (mp), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 mars 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd har sedan början av 2000-talet ett väl fungerande lokalt brottsförebyggande råd. Det brottsförebyggande arbetet i de olika stadsdelarna skiljer sig dock åt i många avseenden och programmet bör bidra till en större samstämmighet inom staden, samtidigt som det lokala arbetet kan anpassas till stadsdelarnas specifika förhållanden.

Det reviderade programmet har i förhållande till det tidigare förtydligats och förkortats betydligt, är anpassat till stadens övriga styrdokument och ingår i ILS. Det ökar programmets användbarhet i stadsdelarnas arbete samtidigt som det underlättar uppföljningen. Att det reviderade programmet vilar på en vetenskaplig grund är viktigt för programmets trovärdighet.

Förvaltningen är positiv till det reviderade brottsförebyggande programmet för Stockholms stad och anser att det är väl genomarbetat och ändamålsenligt. Programmet har förutsättningar att bidra till en positiv utveckling av det brottsförebyggande arbetet i staden såväl som i stadsdelarna. Förvaltningen stödjer förslaget till reviderat brottsförebyggande program för Stockholms stad i sin helhet och föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 april 2009 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Gunnar Sandell m fl (s) och Malin Larsson (v), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 31 mars 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Det reviderade brottsförebyggande programmet är tydligt dock saknas gruppen äldre enligt förvaltningen. Stadens brottsförebyggande program fokuserar på den brottsförebyggande aspekten av det trygghetsskapande arbetet vilket innebär både situationell prevention och social prevention. Det brottsförebyggande arbetet omfattar alla grupper i samhället men om val av befolkningsgrupper måste göras ska insatserna självklart inriktas på unga och brottsoffer så som föreslås i remissen.

Förvaltningen anser att det reviderade brottsförebyggande programmet för Stockholms stad tydligare bör uppmärksamma brott mot äldre. I förslaget saknas förebyggande åtgärder avseende denna brottslighet. Äldre personer utsätts för flera typer av brott. Exempel på brott äldre drabbas av är brott mot person och brott mot egendom. Tryggheten i bostadsområden och närområden måste förbättras och brottens skadeverkningar måste lindras.

Programmet är i sin utformning enkelt och konkret och är anpassat till andra styrdokument i staden vilket gör det lätt att följa upp. De av dåvarande socialtjänstförvaltningen framtagna indikatorerna är relevanta och uppföljningsbara. Det är av stor vikt

att programmet ingår i ILS då det bidrar till att öka tyngden och kvalitetsutvecklingen på det brottsförebyggande arbetet som då kan jämföras över hela staden. Lokalt brottsförebyggande arbete måste anpassas till det specifika områdets förhållanden och i ILS kompletteras de övergripande indikatorerna med lokalt anpassade indikatorer och aktiviteter.

Förvaltningen håller med om att en samordnande funktion är viktig för att få ett effektivt fungerande brottsförebyggande arbete på det lokala planet. Förvaltningen anser dock att det inte finns möjlighet att inrätta en särskild tjänst för detta uppdrag. Det vore önskvärt att det i programmet tydliggörs att det centrala brottsförebyggande rådet ska ha en regelbunden kommunikation med de lokala brottsförebyggande råden.

Polismyndigheten i Stockholms län

Polismyndigheten i Stockholm läns remissvar daterat den 30 april 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Det brottsförebyggande programmet för staden är ambitiöst och överensstämmer i valda delar med de inriktningar som polisen har. Chefssamråden ser vi som mycket viktiga forum för gemensamma överenskommelser mellan polis, kommun, åklagare med flera. Kopplingen till lokala brå är relevant.

När det gäller det centralt brottsförebyggande råd har Anstett lämnat kommentar som följer:

Centralt brottsförebyggande råd:

För att i staden få överblick över och kunna göra prioriteringar när det gäller brottsförebyggande insatser av övergripande och mer långsiktig karaktär måste insikt finnas i stadens problembild och vilka lokala förutsättningar som finns när det gäller brottslighet.

För rådets bästa funktion krävs att deltagarnas representation bör vara enligt förslaget från de olika samhälleliga verksamheter som är mest betydelsefulla för stadens brottsförebyggande arbete. Stadsledningskontoret bereder frågor som behandlas på det centrala brottsförebyggande rådet. Vidare bör en dagordning över de frågor som ska diskuteras gå ut i förväg så att mandat finns till beslut hos de olika representanterna. Vilket betyder att de mest betydelsefulla representanterna i rådet kan vara någon annan med mandat i olika frågor som är med.

Det ger en effektivitet i mötenas karaktär och effektivitet i beslut i olika frågor samt även en flexibilitet i vilka mötesdeltagare rådet innehåller.

Vilket behov finns av centralt brottsförebyggande råd i staden? Det är viktigt att inte avstanna rådets aktivitet. Om beslut fattats i det brottsförebyggande programmet att det ska finnas ska det fungera kontinuerligt. Ett väl fungerande centralt brottsförebyggande råd ger god styrning i brottsförebyggande frågor till staden.

Ett centralt brottsförebyggande råd kan göra gemensamma prioriteringar mellan aktörer som gemensamt har mer resurser än var för sig. Ett fungerande centralt råd

för staden skulle kunna få effekten att utöva påtryckningar gentemot den nationella nivån och lagstiftaren.

RESERVATIONER M.M.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Karin Rågsjö (v) och Abdo Goriya m.fl (s) enligt följande

För att skapa trygghet och förebygga brott krävs resurser och satsningar på barn och unga. Under den här mandatperiodens första två år har vi tyvärr sett att den moderatstyrda majoriteten har skurit ner både på skolan och på stadsdelarnas verksamhet. För att öka tryggheten i staden krävs att vi motverkar skilda uppväxtvillkor för våra barn och unga. Vi måste satsa på förskolan och skolan, på träffpunkter för unga och även möten över generationsgränserna. Viktigt är också att skapa trygga boendemiljöer och att satsa på socialtjänstens arbete. Dessutom måste vi satsa på arbetet att minska diskrimineringen och motverka alla tendenser till främlingsfientlighet, nynazism och rasism.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Roger Mogert m fl (S), ledamoten Per Olsson (MP) och tjänstgörande ersättaren Susanna Brolin (V) enligt följande

att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
samt att därutöver anföras

I arbetet med att skapa trygghet och förebygga brott krävs tillräckliga resurser och satsningar på barn och unga. Den moderatstyrda majoriteten har dock valt att göra besparingar både på skolan och viktiga verksamheter inom stadsdelarnas. Dessa besparingar leder till en ökad otrygghet för barn och unga, och skapar sämre förutsättningar för det brottsförebyggande arbetet.

För att öka tryggheten i staden krävs att vi motverkar skilda uppväxtvillkor för våra barn och unga. Vi måste satsa på förskolan och skolan, på träffpunkter för unga och även möten över generationsgränserna. Viktigt är också att skapa trygga boendemiljöer och att satsa på socialtjänstens arbete. Dessutom måste vi satsa på arbetet att minska diskrimineringen och motverka alla tendenser till främlingsfientlighet, nynazism och rasism.

I arbetet för att motverka brott och otrygghet behöver staden ta ansvar för att ge tillräckligt stöd till de elever som behöver. För att klara detta behöver skolan tilldelas ökade resurser för att kunna vara en trygg och våldsfri arbetsplats för såväl elever som lärare. Kontakt, samverkan och samarbete mellan skolan och t ex socialtjänsten och polisen är oerhört viktig och behöver utvecklas och förbättras.

Många av stadens skolor arbetar idag med "livskunskap" där eleverna får diskutera, fundera över och få stöd kring frågor som till exempel relationer, människosyn och mobbning. I ett förebyggande syfte är detta ett arbete som fler skolor bör arbeta med.

Det finns en tydlig koppling mellan mobbning, skolklimat och utsatthet för skolvåld. Elever som utsätts för mobbning i skolan uppger i mycket högre utsträckning att de även blivit utsatta för grovt våld. Det fastslår Brottsförebyggande rådet (Brå) i en omfattande rapport om det grova skolvåldet.

Brå uppger också att det mest effektiva inte är att leta efter potentiellt farliga elever, utan det gäller snarare att skapa ett bra klimat på skolan. Det handlar om att ge utrymme till det relationsskapande arbetet och att ha en hög närvaro av vuxna och ta ansvar för att omgående lösa konflikter som uppstår.

Vi har länge lyft vikten av att skolan utvecklar arbetet med social och emotionell förmåga. Elever har behov av att bli lyssnade på och att få komma till tals. Att hjälpa barn och ungdomar att hantera sina känslor är en form av förebyggande vård som på sikt kan innebära färre våldsbrott, färre drogmissbrukare och minskad kriminalitet. Livskunskapen var ett brottsförebyggande program som togs bort av den borgerliga majoriteten utan att säkra att dess syfte möts på andra sätt.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Birgitta Wahlman m fl (m), Berit Kruse m fl (s), Helen Jäderlund Eckardt (fp), Leif Larsson (v) och Tomas Melin (mp) enligt följande

Stadsdelsnämnden har på remiss fått ärendet Revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program, vilket nämnden i sin helhet ställer sig bakom.

I dokumentet finns dock inget skrivet om äldres eller funktionshindrade kvinnors utsatthet. Äldrefrågorna saknas helt. Nämnden anser att programmet måste kompletteras med ett genomtänkt avsnitt om hur staden ska arbeta med förebyggande insatser för att öka äldres trygghet och minska brottsligheten.

Farsta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Gunnar Sandell m fl (s) och Malin Larsson (v) enligt följande

Det är bra att förvaltningen stödjer kommunstyrelsens förslag i remissen.

Vi vill understryka vikten av fortsatt samverkan i det lokala Brottsförebyggande rådet.

Vi vill understryka att även det brottsförebyggande arbetet kräver resurser.